

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 376/2011-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. októbra 2011 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika vo veci sťažnosti V. Z., trvale bytom K., prechodne bytom Švajčiarsko, zastúpenej advokátkou JUDr. A. Z., K., pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. Er 912/1996 po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 229/04-52 z 27. októbra 2004 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo V. Z. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. Er 912/1996 po právoplatnosti

nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 229/04-52 z 27. októbra 2004 porušené bolo.

2. V. Z. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 2 500 € (slovom dvetisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Košice II je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia V. Z. v sume 314,18 € (slovom tristoštrnásť eur a osemnásť centov) na účet jej advokátky JUDr. A. Z., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 376/2011-17 zo 14. septembra 2011 prijal na ďalšie konanie sťažnosť V. Z., trvale bytom K., prechodne bytom Švajčiarsko (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na pojednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. Er 912/1996.

Sťažovateľka v sťažnosti doručenej ústavnému súdu 12. mája 2011 uviedla, že na základe zmluvy o postúpení pohľadávky zo 6. marca 2001 sa stala oprávnenou osobou v exekučnej veci o vymoženie sumy 14 771,29 € vedenej okresným súdom pod sp. zn. Er 912/1996. Ústavný súd už nálezom č. k. III. ÚS 229/04-52 z 27. októbra 2004 rozhodol

o porušení rovnakých základných práv a slobôd, ako namieta v tejto sťažnosti. Podľa názoru sťažovateľky *„je nemysliteľné, aby exekučné konanie, ktoré začalo dňa 23. 5. 1996 nebolo právoplatne rozhodnuté ani po 15 rokoch odo dňa podania návrhu na vykonanie exekúcie a konajúci súd povoľoval povinnej vykonávať zjavne nezmyselné a neopodstatnené dôkazy“*, pričom v dôsledku uvedených skutočností dochádza k opätovnému porušovaniu jej základných práv a slobôd.

Sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. Er 912/1996 porušil jej základné práva podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, aby okresnému súdu prikázal vo veci konať bez zbytočných prieťahov a zaplatiť jej finančné zadosťučinenie v sume 5 000 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia v sume 746,76 €.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci listom sp. zn. 1 SprV/345/2011 zo 7. júla 2011 vyjadril podpredseda okresného súdu, v ktorom uviedol, že po doručení nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 229/04-52 z 27. októbra 2004 boli vo veci vykonané tieto úkony:

„- dňa 3. 1. 2005 vo veci konajúci zákonný sudca nariadil pojednávanie na 7. 3. 2005,

- pojednávanie dňa 7. 3. 2005 bolo odročené na neurčito z dôvodu ospravedlnenia povinnej, právny zástupca povinnej bol zároveň vyzvaný na predloženie plnej moci s podpisom plnomocenstva a oznámenie predpokladaného termínu ukončenia práceneschopnosti povinnej,

- právny zástupca povinnej prevzal výzvu súdu dňa 18. 3. 2005, na výzvu nereagoval v stanovenej lehote,

- dňa 18. 5. 2005 vo veci konajúci zákonný sudca nariadil pojednávanie na 11. 7. 2005,

- pojednávanie dňa 11. 7. 2005 odročené na 16. 11. 2005 z dôvodu, že povinná udelila plnú moc na zastupovanie inej právnej zástupkyňi, ktorá ospravedlnila svoju neprítomnosť na pojednávaní pre kolíziu pojednávania s trestnou vecou,

- pojednávajúce dňa 16. 11. 2005 odročené na neurčito z dôvodu práceneschopnosti sudcu,
- dňa 19. 1. 2006 vo veci konajúci zákonný sudca nariadil pojednávajúce na 24. 4. 2006,
- pojednávajúce dňa 24. 4. 2006 po vykonanom dokazovaní odročené na neurčito z dôvodu doplnenia dokazovania oboznámením s inými spismi,
- dňa 24. 4. 2006 vo veci konajúci zákonný sudca nariadil pojednávajúce na 3. 7. 2006,
- pojednávajúce dňa 3. 7. 2006 odročené z dôvodu práceneschopnosti sudcu na 25. 9. 2006,
- pojednávajúce dňa 25. 9. 2006 odročené z dôvodu práceneschopnosti sudcu a neúčasti povinnej na pojednovaní (pobyt mimo územia Slovenskej republiky) na neurčito,
- dňa 18. 12. 2006 vo veci konajúci zákonný sudca nariadil pojednávajúce na 22. 1. 2007,
- pojednávajúce dňa 22. 1. 2007 odročené na 1. 3. 2007 z dôvodu ospravedlnenia povinnej, ktorá sa stále nachádzala mimo územia Slovenskej republiky,
- pojednávajúce dňa 1. 3. 2007 po vykonanom dokazovaní odročené s výzvou právnej zástupkyne povinnej a povinnej na predloženie dokladov,
- dňa 13. 11. 2007 vo veci konajúci zákonný sudca nariadil pojednávajúce na 10. 12. 2007 a zároveň požiadal o vypočutie svedkov dožiadaným súdom v Slovenskej a Českej republike,
- pojednávajúce dňa 10. 12. 2007 po vykonanom dokazovaní odročené s tým, že ďalší termín pojednávania bude nariadený po doručení výsledkov dožiadania,
- dňa 15. 4. 2008 vo veci konajúci zákonný sudca nariadil pojednávajúce na 13. 6. 2008,
- pojednávajúce dňa 13. 6. 2008 po vykonanom dokazovaní skončené, právnej zástupkyne povinnej bola uložená povinnosť predložiť osobné údaje navrhovanej svedkyne s uvedením okruhu otázok,
- dňa 25. 6. 2008 zmena zákonného sudcu,
- dňa 3. 9. 2008 vyzvaný exekútor na oznámenie, či došlo k úhrade pohľadávky vzhľadom na jeho predchádzajúce vyjadrenie,

- dňa 6. 11. 2008 žiadosť o pripojenie spisu Okresného súdu Košice I sp. zn. 14 C 1787/1999,

- od 6. 7. 2009 do 22. 9. 2009 spis pripojený k spisu Okresného súdu Košice I sp. zn. 19 C 514/1999,

- dňa 5. 2. 2010 vo veci konajúci zákonný sudca nariadil pojednávanie na 12. 4. 2010,

- pojednávanie dňa 12. 4. 2010 po vykonanom dokazovaní odročené na 31. 5. 2010,

- pojednávanie dňa 31. 5. 2010 odročené na 17. 6. 2010 z dôvodu ospravedlnenia právnej zástupkyne povinnej, ktorá sa zúčastnila neodkladného lekárskeho vyšetrenia,

- pojednávanie dňa 17. 6. 2010 zrušené z dôvodu oznámenia právnej zástupkyne povinnej, že povinná sa nachádza mimo územia Slovenskej republiky,

- dňa 23. 9. 2010 vo veci konajúci zákonný sudca nariadil pojednávanie na 25. 10. 2010,

- pojednávanie dňa 25. 10. 2010 odročené na neurčito,

- dosiaľ nie je právoplatne rozhodnuté o návrhu povinnej zo dňa 9. 12. 1999 o zastavení exekúcie.

S poukazom na vyššie uvedené chronológiu úkonov vo veci možno konštatovať, že po 26. 10. 2010 dochádza k prieťahom v konaní. Posúdenie dôvodnosti prieťahov nechávam na zvážení ústavného súdu.

V tejto súvislosti ale pokladám za potrebné uviesť, že ide o pomerne náročnú vec z hľadiska zistenia skutkového stavu a následného právneho posúdenia. Je potrebné poukázať aj na správanie povinnej, ktorá využíva všetky procesné možnosti na sťaženie zistenia skutkového stavu veci napriek tomu, že v konaní boli použité zákonne možnosti na odstránenie príčin, na základe čoho nebolo možné vykonať určité úkony nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

V neposlednom rade je potrebné poukázať aj na objektívne dôvody spočívajúce v niekoľkonásobnej práceneschopnosti zákonného sudcu, ktorej trvanie neumožňovalo zmenu zákonného sudcu v súlade so zákonom, a po zmene zákonného sudcu potreba naštudovať pomerne rozsiahly spis. “

Rovnaké skutočnosti, ako uviedol predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení, zistil z obsahu súdneho spisu aj ústavný súd s tým, že okresný súd uznesením sp. zn. 1 Er 912/1996 z 10. júla 2011 návrh povinnej z 9. decembra 1999 na zastavenie exekúcie zamietol. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 17. augusta 2011.

Predseda okresného súdu v liste sp. zn. SprV/587/2011 z 3. októbra 2011 a právna zástupkyňa sťažovateľky v liste zo 4. októbra 2011 uviedli, že netrávajú na verejnom ústnom pojednávaní.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Er 912/1996.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (napr. IV. ÚS 221/04, III. ÚS 103/07, III. ÚS 139/07).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý súdom prikazuje postupovať v konaní v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ako aj z § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, III. ÚS 75/07, III. ÚS 118/07) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Ústavný súd (obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva) pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

Ústavný súd sa podrobnejšie nezaoberal hodnotením veci podľa týchto troch kritérií, pretože už nálezom č. k. III. ÚS 229/04-52 z 27. októbra 2004 vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Er 912/1996 a zároveň okresnému súdu prikázal konať vo veci bez zbytočných prietahov.

Ako vyplýva z uvedeného nálezu ústavného súdu, v čase, keď sa sťažovateľka stala účastníčkou posudzovaného konania, prerokúval okresný súd návrh povinnej na prerušenie exekúcie z 18. septembra 1998, návrh povinnej na zastavenie exekúcie z 9. decembra 1999 a návrh povinnej na prerušenie exekúcie z 3. januára 2000. O týchto troch návrhoch rozhodol okresný súd uznesením č. k. Er 912/1996-98 zo 6. augusta 2001. Na základe odvolania povinnej Krajský súd v Košiciach uznesením č. k. 16 Co 486/01-143 z 28. februára 2002 rozhodnutie okresného súdu vo výroku o zamietnutí návrhu povinnej na zastavenie exekúcie zrušil a v rozsahu zrušenia mu vec vrátil na ďalšie konanie s tým, že v ďalšom priebehu konania bude potrebné nariadiť pojednávanie a vykonať potrebné dokazovanie týkajúce sa tvrdení povinnej.

V okolnostiach daného prípadu bola pre posúdenie sťažnosti sťažovateľky ústavným súdom podstatná skutočnosť, že v čase jeho rozhodovania bolo uvedené konanie skončené, keďže (ako je uvedené v I. časti odôvodnia tohto nálezu) okresný súd uznesením sp. zn. 1 Er 912/1996 z 10. júla 2011, ktoré nadobudlo právoplatnosť 17. augusta 2011, návrh povinnej z 9. decembra 1999 na zastavenie exekúcie zamietol. Ústavný súd považuje dĺžku konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. Er 912/1996 ako neprimerane dlhú, ktorá nemôže byť v žiadnom prípade akceptovaná a ospravedlnená. Z tohto dôvodu ústavný súd konštatuje, že okresný súd v posudzovanom konaní neposkytol sťažovateľke rýchlu a účinnú ochranu jej práv podľa § 6 a § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, a teda v končenom dôsledku porušil základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie (podobne § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

Sťažovateľka v sťažnosti žiadala priznať finančné zadostučinenie v sume 5 000 €, poukazujúc najmä na doterajšiu dĺžku konania pred okresným súdom.

Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy aj priznanie finančného zadostučinenia, pri určení ktorého ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na zistený stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. Er 912/1996 ústavný súd priznal sťažovateľke finančné zadostučinenie v sume 2 500 €, ktoré zaviazal uhradiť okresný súd (bod 2 výroku nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

Právna zástupkyňa sťažovateľky si v sťažnosti uplatnila trovy konania v sume 746,76 €.

Ústavný súd vychádzajúc z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľke náhradu trov konania v sume 314,18 €, a to za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti) v hodnote po 123,50 € a dva režijné paušály v hodnote po 7,41 € plus 20 % DPH, ktoré zaviazal uhradiť okresný súd (bod 3 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. októbra 2011